

ÜST VERİ SAVAŞLARI VE AÇIK ARŞİVLER

Sami Çuhadar – İstanbul Bilgi Üniversitesi Kütüphane ve E-Kaynaklar Direktörü
sami.cuhadar@bilgi.edu.tr – 20 Ekim 2022 – İstanbul, İstinye Üniversitesi

Üst Veri

- **Üst veri:** Basılı, elektronik, görsel-işitsel bir bilgi kaynağını tanımlayan, açıklayan, konumlandırılan veya kaynağı almayı, kullanmayı ve yönetmeyi kolaylaştıran yapılandırılmış bilgiler bütünü

- Bibliyografik bilgiler
- Dil
- Kaynak türü
- Hakların yönetimi
- Konu başlıkları
- Anahtar kelimeler
- Kalıcı linkler
- Otorite dizini
- Yer ve kullanım bilgileri
- Ebat ve boyutlar
- ISBN, ISSN, DOI
- Sınıflama numarası

```
LEADER 00000cam 220000Ii 4500
008 090211s2009 tu ado b 001 0 tur d
040 TR4XT|beng|cTR4XT|erda
049 TR4A
050 00 Q125|b.T79 2009
100 1 Türkcan, Ergun,|eauthor.
245 10 Dünya'da ve Türkiye'de bilim, teknoloji ve politika /
|cErgun Türkcan ; yayına hazırlayanlar Belgin Çınar, Fahri
Aral ; tasarım Mehmet Ulusel ; düzelti Remzi Abbas.
246 3 Türkiye'de bilim, teknoloji ve politika
264 1 İstanbul : İstanbul Bilgi Üniversitesi |c2009.
300 xxiii, 716 pages :|billustrations (some color), charts,
photographs (some color) ;|c26 cm.
336 text|btxt|2rdacontent
337 unmediated|bn|2rdamedia
338 volume|bnc|2rdacarrier
490 1 İstanbul Bilgi Üniversitesi yayınları ;|v230.|aBilgi ve
Toplum ;|v5
504 Includes bibliographical references (pages [689]-698) and
index.
520 "Türkiye'de gerçek anlamda bir bilim ve teknoloji
politikası geliştirilmesi ise 60'lı yıllarda planlı
kalkınma dönemiyle başlayarak, 1963'te kurulan TÜBİTAK'la
birlikte sistemli ve kapsamlı bir çalışma alanı haline
geldi. Prof. Ergun Türkcan, Dünya'da ve Türkiye'de Bilim,
Teknoloji ve Politika adlı bu kitabında, dünyada bilim ve
teknolojinin ilerlemesini, teknolojik gelişmenin dönüm
noktaları olan temel yenilikler çerçevesinde ele alıyor.
Yazar, Osmanlı'dan başlayarak Cumhuriyet'in ilk yıllarına
ve daha sonra TÜBİTAK'ın kuruluşuna ve bugünkü
faaliyetlerine değin Türkiye'nin bilim ve teknoloji
tarihinin bir dokümanı veriyor; TÜBİTAK'ta geçirdiği uzun
yılların tecrübesiyle, ülkemizde bilim ve teknoloji
politikalarını sorunlarıyla birlikte değerlendiriyor."--
|cProvided by publisher.
650 0 Science|xHistory.
650 0 Science and state.
650 0 Science and state|zTurkey.
650 0 Technology|xHistory.
650 0 Technology and state|zTurkey.
691 Mehmet Kenan Tekdağ'ın hediyesidir / Gift of Mehmet Kenan
Tekdağ
700 1 Çınar, Belgin,|eeditor.
700 1 Aral, Fahri,|eeditor.
700 1 Ulusel, Mehmet,|edesigner.
700 1 Abbas, Remzi,|eproofreader.
710 2 İstanbul Bilgi Üniversitesi.
830 0 İstanbul Bilgi Üniversitesi yayınları ;|v230.
830 0 İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.|pBilgi ve Toplum ;
|v5.
```

Üst Veri ve Önemi

Kütüphaneler

- Kaynağın varlığının belirlenmesi
- Kaynağın içinde veya parçası hakkında bilgi verilmesi
- Sistemik olarak kaynakların bir araya getirilmesi
- Kaynağa erişim için yeterli ve güvenilir üst veri oluşturulması
- Kaynağın belirli protokoller ile sistemler arasında paylaşılması
- Görünürlük

Araştırmacılar

- Arama/Bulma
- Tanımlamak: Doğruluk, benzerlik
- Seçmek: Uygun olanı seçmek
- Erişmek
- Keşfetmek, bağlantı kurmak

Kaynak: Özel, N. (2021) Bilginin düzenlenmesinde yeni eğilimler - Bilgi Merkezlerinde Yönetim

Üst Veri Savaşları

- Ticari amaç yok, 1967
- +522 milyon k. kütüphaneler, yayıncılar ve sağlayıcılar, DOS
- %93 iyileştirme
- 2020 - %95 kopya, 1kk=10dk.
- 1 kat 10 dk tasarruf
- 17 milyon KK -> 3 milyon saat tasarruf

A

- 2015 E-A
- 2020 İ.
- ARL kurumlarının %72'si
- Tekelleşme
- +275 milyon kayıt

B

A vs. B

- Haziran 2022
- Kısıtlama, ihtiyati tedbir ve kısıtlama
- A'dan alınan kayıtların kullanılması

Kendi Kendimize Sorular

- Üst veri telif hakkı kapsamında korunabilir mi?
- Üst veri sözleşme kapsamında korunabilir mi?

FSEK - Ek Madde 8 ve CC0

- Bir veri tabanının içeriğinin oluşturulmasına, doğrulanmasına veya sunumuna nitelik ve nicelik açısından esaslı bir nispet dahilinde yatırım yapan veri tabanı yapımcısı, ayrıca, veri tabanının içeriğinin önemli bir kısmının veya tamamının;
  - a) Herhangi bir araç ile herhangi bir şekilde sürekli veya geçici olarak başka bir ortama aktarılması,
  - b) Herhangi bir yolla dağıtılması, satılması, kiralanması veya topluma iletilmesi,Hususlarında bu Kanunda sayılan istisnalar ile kamu güvenliği, idarî ve yargı işlemlerinin gerektirdiği istisnalar dışında izin vermek veya yasaklamak hakkına sahiptir.
- Veri tabanı yapımcısına sağlanan koruma aleniyet tarihinden itibaren 15 yıldır.
- Veri tabanının içeriğinde esaslı bir değişiklik meydana getiren ve yeni bir yatırım gerektiren, nitelik ve nicelik açısından yapılan her türlü ekleme, çıkarma veya değişiklik sonucu bu yeni yatırımdan doğan veri tabanı kendi koruma koşullarına hak kazanır.
- Bu maddede tanınmış hakları ihlâl edenler hakkında bu Kanunun 72. maddesinin (3) numaralı bendi hükümleri uygulanır. (6 ay-2 yıl)

CC0 Lisansı

- Hiç bir hakkı saklı değildir.
- Haklarından feragat etme ve kamuya açma
- İngiliz Milli Kütüphanesi
- İspanya Milli Kütüphanesi
- İsveç Milli Kütüphanesi
- New York Halk Kütüphanesi
- Michigan Üniversitesi Kütüphanesi-1.3 milyon kayıt

Üst Veri, Telif Hakları ve Gelecek ?

Kütüphane Katalogları

Otomasyon
Sistemleri

Veri Tabanları

Keşif Araçları

Toplu Kataloglar

Kurumsal
Arşivler

TEŞEKKÜRLER